

همیشه شاد

شیدا سادات صالحی نژاد
دکتر محمد نیرو

چنین رویدادهایی باشد.

- شاد می‌تواند بستر مناسبی برای ارائه خدمات با کیفیت به دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل، و برگزاری کلاس‌های جبرانی و فوق برنامه باشد.
- این سامانه می‌تواند بستری برای ارائه خدمات آموزشی و تربیتی به کودکان اتباع خارجی و ایرانیان خارج از کشور باشد.
- با در نظر گرفتن احتمال وقوع تعطیلی خارج از برنامه برای مدرسه‌ها، به خصوص در نیمه دوم سال، به دلیل آلودگی هوا یا بارش برف، این سامانه می‌تواند برای حفظ پیوستگی آموزش به کار رود و کلاس‌ها به صورت مجازی در سامانه برگزار شوند.
- یکی از مواردی که جای خالی آن همواره در نظام آموزشی ما مشهود بوده است، آموزش مهارت‌های زندگی به دانش‌آموزان است. این مهارت‌ها شامل مهارت‌های فردی (از قبیل مهارت حل مسئله، مهارت «نه» گفتن، خلاقیت و تخیل، تفکر انتقادی، مدیریت زمان و مثبت‌اندیشی) و مهارت‌های اجتماعی (مانند ارتباط مؤثر، کار گروهی، به اشتراک‌گذاری و شنونده خوب بودن) هستند. پرداختن به این مهارت‌ها معمولاً به دلیل کمبود وقت کارکنان آموزشی و به دلیل جذاب نبودن مواد آموزشی، با استقبال دانش‌آموزان مواجه نمی‌شود. سامانه شاد این ظرفیت را دارد که با ارائه منابع آموزشی متنوع از قبیل تکه‌فیلم (کلیپ) و بازی‌های جذاب، این خلأ آموزشی را پر کند.

چگونه می‌توان از امکانات شاد استفاده بهتری به عمل آورد؟

از آغاز راه‌اندازی سامانه شاد تاکنون، نظرات و پیشنهادهای متعددی برای استفاده بهینه معلمان و همکاران دلسوز نظام آموزشی کشور از این سامانه ارائه شده‌اند:

اواخر زمستان ۹۸ همه با شنیدن این خبر که ویروس کرونا به کشور ما هم رسیده است، غافلگیر شدیم. در روزهای اول نمی‌دانستیم چه اتفاقی خواهد افتاد و این شرایط تا به کی قرار است ادامه داشته باشد. در بخش آموزش، دانشگاه‌ها و مدرسه‌ها حتی برای مقطعی مجبور به تعطیلی شدند. با تعطیلی مدرسه‌ها، سازمان آموزش و پرورش سامانه‌ای را به منظور آموزش مجازی راه‌اندازی کرد تا از این طریق دانش‌آموزان بتوانند همانند حضور در کلاس‌های مدرسه، از طریق اینترنت از خدمات آموزشی بهره‌مند شوند. این سامانه با نام اختصاری شاد (شبکه آموزشی دانش آموز) بخش مهمی از زیست‌بوم آموزش و پرورش در دوران کرونا بود و مدرسه‌ها از آن به عنوان ابزاری اختصاصی، امن و رایگان برای دریافت خدمات آموزشی، پرورشی و تربیتی استفاده می‌کردند. تا پیش از این، نظام آموزشی کشور تجربه آموزش مجازی در این سطح گسترده را نداشت و برای همین پیاده‌سازی این سامانه، چه برای نظام آموزشی و چه برای خانواده‌ها و دانش‌آموزان، با چالش‌هایی همراه بود. با وجود فراز و نشیب‌های این مسیر طی شده، تجربه بیش از دو ساله به کارگیری این سامانه، درس آموخته‌های ارزشمندی داشته است.

با توجه به تنوع و کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده در سامانه شاد، به نظر می‌رسد در دوران پس از کرونا نیز می‌توان از خدمات این سامانه بهره‌برداری حداکثری کرد. برای مثال:

- تا پیش از این، برگزاری جلسات و مراسم (مانند جلسات اولیا و مربیان، جلسات معلمان و مدیران، مسابقات، نظرسنجی‌ها و امتحانات دانش‌آموزی) به روش سنتی، مستلزم صرف زمان و هزینه زیادی بود. با توجه به اینکه در بستر شاد امکان برگزاری مواردی از این قبیل به صورت جلسات تعاملی صوتی و تصویری وجود دارد، این سامانه می‌تواند جایگزینی مناسب و بهینه برای

تعامل معلمان با یکدیگر و آموزش آن‌ها

- توانمندسازی و آموزش مدیران و معلمان؛
- تشکیل گروه یا کانال برای معرفی و به اشتراک گذاری کتاب و دیگر منابع کمک آموزشی در زمینه‌های تدریس؛
- تشکیل گروه یا کانال برای بیان مشکلات موجود در کلاس و مدرسه و هم‌فکری با همکاران مجرب که احتمالاً آن مشکل را داشته و موفق به حل آن شده‌اند.

ارتباط و تعامل مدرسه با خانواده‌ها

- ایجاد صندوق انتقادات و پیشنهادات در شاد؛
- ارتباط با اولیا با هدف گزارش دادن وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان؛
- ایجاد صفحه اطلاع‌رسانی عمومی برای مدرسه‌ها با هدف اطلاع‌رسانی و تبلیغ.

کلام آخر

موضوع آموزش مجازی که پیش از همه‌گیری کرونا در سطح بین‌المللی به آرامی در حال گسترش بود، با همه‌گیری کرونا به بخش جدایی‌ناپذیر آموزش در اغلب کشورها تبدیل شده است. تجربه استفاده از سامانه شاد، به‌عنوان اولین تجربه پیاده‌سازی آموزش مجازی به شکل گسترده در سطح کشور، اگرچه با فراز و نشیب‌هایی همراه بود، درس‌آموخته‌های ارزشمندی برای ما داشت؛ درس‌آموخته‌هایی که باید برای ادامه این مسیر راهنمای ما باشند.

انجام تکالیف و برگزاری آزمون

- ارائه تمرین و تکالیف تکمیلی برای درس‌های دشوارتر که با مسئله همیشه کمی‌بود وقت مواجه هستند؛
- برگزاری آزمون‌های کوتاه و نظرسنجی؛
- ارائه دست‌سازها و تکه‌فیلم‌های ساخت دانش‌آموزان و امکان توضیح آن‌ها توسط خود دانش‌آموزان؛
- انجام تکالیف گروهی، به‌اشتراک‌گذاری فایل‌ها و دادن دسترسی به دانش‌آموزان برای تکمیل و ویرایش گروهی یک فایل.

تدریس و فعالیت‌های کلاسی

- پیاده‌سازی فن‌های تدریس معکوس و ارسال جزوه یا فیلم آموزشی قبل از شروع کلاس؛
- ارسال منابع کمک‌آموزشی پس از هر جلسه کلاس با هدف افزایش کیفیت آموزش دانش‌آموزان؛ معمولاً در کلاس‌های حضوری، با توجه به کمی‌بود وقت، فرصت استفاده از این‌گونه منابع کمک‌آموزشی وجود ندارد؛
- بارگذاری جزوه توسط معلم پس از هر جلسه تدریس برای استفاده مجدد دانش‌آموزان؛
- برگزاری کلاس‌های فوق‌العاده درسی؛
- دادن دسترسی به صدآبر (میکروفون) به دانش‌آموزان در برنامه‌های زنده شاد، تا هر زمان معلم سؤالی مطرح کرد، به‌سرعت به آن پاسخ داده شود؛
- تعامل تصویری بین دانش‌آموزان و معلمان.